

7. Sınıf

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

3. Ünite

Konu Özetleri-Etkinlikler

Hazırlayan

onurhoca-dkabakademi.com

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

- ❖ Ahlak, kişilerin toplumda iyi veya kötü olarak nitelendirilmesine yol açan huylandır. Toplum içinde yaşayan insanın ahlakı onun sergilenmiş olduğu iyi veya kötü davranışlar sonucunda ortaya çıkar. Güzel ahlak sahibi insan, hiç kimsenin baskısı ve zorlaması olmadan iyi ve güzel işler yapmaya özen gösterir.
- ❖ Dinimizin amacı insanları iyi güzele yönlendirerek onların dünya ve ahirette mutlu olmalarını sağlamaktır. Bunun için dinimiz öncelikle buyurduğu ahlak ilkelerini insanın davranışlarına yansıtmasını ister. Bireylerin ve toplumların huzur içinde yaşaması için toplumda güzel ahlakın benimsenmesi ve yaygınlaşması gerekmektedir.
- ❖ İslam dini ahlaka ve güzel davranışlarda bulunmaya önem vermiştir. Kişinin dünya ve ahirette mutlu olabilmesi öncelikle Yüce Allah'ın buyruklarına uyması bağlıdır. Yüce Allah'ın buyruklarını yerine getirirken de ahlaki prensipler çerçevesinde davranması gerekir. Bu konuda Kur'an-ı Kerim'de şöyle bildirilir:

İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah'ın rızasını gözeterek) yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir. Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. (Bakara Suresi, 177. Ayet)

- ❖ Yüce Allah tarafından insanlara doğru yolu göstermek amacıyla gönderilen Peygamberimizin gönderiliş amaçlarından biri de güzel ahlakı yaygınlaştırmaktır. Peygamberimiz bir sözünde: "Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim." buyurarak bu görevini dile getirmiştir. Kur'an-ı Kerim'de de Peygamberimizin üstün ahlaki özellikleri sahip olduğu şöyle dile getirilmiştir:

"Ve sen elbette yüce bir ahlak üzeresin."

(Kalem Suresi, 4. Ayet)

İnsanlara güzel ahlaklı olmalarını ve kötülüklerden ve çirkin işlerden uzak durmalarını öğütleyen Kur'an-ı Kerim, insanların güzel ahlak sahibi olmaları neticesinde mükafatlandırılacağı da bildirmektedir. **"Nefsini temizlemiş olan şüphe yok ki, kur-tuluşa ermiştir."**

(Şems Suresi, 9. Ayet)

- ❖ Din ve ahlak arasında sıkı bir bağ bulunmaktadır. Bu ikisi birbirini tamamlamakta biri olmadığında diğeri eksik kalmaktadır. Dinimiz kişinin güzel ahlaklı olmasını öğütlemekte daima doğru dürüst ve yardımsever olmamızı tavsiye etmektedir. Peygamber Efendimiz de şöyle buyurarak din ve ahlak arasında bu ilişkiyi dikkat çekmiştir.

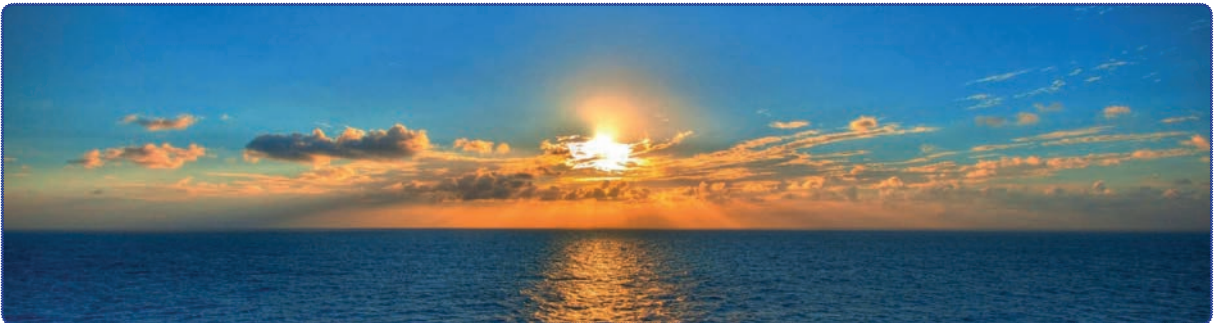
"Mü'minlerin iman yönünden en üstünü, ahlakı en güzel olandır." (Hadis-i Şerif)

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

Adalet

- ✦ Adalet sözlük anlamı olarak, hak ve hukuku uygunluk, haklı olanı seçme ve doğruluk olarak tanımlanır. Terim olarak ise, her şeyin ve herkesin hakkını vermek, orta yolu bulmak, ölçülü ve dengeli davranmaktır. Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'de adaletli olmanın önemi konusunda birçok ayet bulunmaktadır. Bunlardan birinde: “Ey İnananlar! Allah için adaleti ayakta tutup gözetin şahitler olun. Bir topluluğa olan öfkeniz sizi adaletsizliğe sürüklemesin; adil olun; bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'tan sakının, doğrusu Allah yaptıklarınızdan haberdardır. (Mâide suresi, 8. ayet) buyurarak adaletin önemine vurgu yapmıştır.
- ✦ Bir başka ayette de Yüce Allah Peygamberimize ve onun şahsında tüm Müslümanlara şöyle buyurur: “Onların arasında hükmettiğin zaman adaletle karar ver. Allah adaletli davrananları sever.” (Maide suresi, 42. ayet) Peygamberimiz vefat edinceye kadar bu ve benzeri ayetlerin çizdiği sınırları gözetmiş, onun dışına kesinlikle çıkmamış ve söylediği sözlerle Müslümanları bu yönde teşvik etmiştir.
- ✦ İslam'ın doğuşundan sonra, kısa bir süre içinde büyük bir coğrafyaya yayılmasının sebebi, Peygamberimiz ve ashabının Yüce Allah'ı emirleri doğrultusunda toplumları hakkı ve adaleti gözeterek adil bir şekilde yönetmesi ve bu konuda çok titiz davranmalarıydı. Peygamberimiz haksızlığa asla tahammül edemez, haksızlık karşısında susan dilsiz şeytan olarak nitelendirirdi. Görev başına getirdiği insanlara adaletli ve hoşgörülü olmalarını emreden Peygamberimiz şöyle derdi: “Kıyamet gününde Allah'ın en çok sevdiği ve O'na en yakın olan kişi adil devlet başkanı, en çok nefret ettiği ve Allah'tan en uzak olan kişi zalim devlet başkanıdır.”
- ✦ Peygamberimiz herkese eşit ve adil davranmış ve Müslümanlara adaletli olmaları konusunda tavsiyelerde bulunmuştur. İnsanlar karşılaştıkları sorunlarda onun adaletine güvendikleri için onu hakem olarak seçmiş ve onun verdiği karara saygı göstererek onu uygulamışlardır. Peygamberimiz zengin, fakir, soylu, erkek, kadın ayrımı yapmadan herkese eşit davranmıştır.

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

- ✧ Peygamberimiz hayatı boyunca adaletli davranmış ve her türlü haksızlıktan kaçınmıştır. Kâbe Olayı'nda hakem olması ve gençliğinde Hilful Fudul (Erdemliler Hareketi) topluluğuna katılması, onun hakkı ve adaleti gözettiğinin örneklerindendir.
- ✧ Bir gün Mahzunoğulları kabilesinden Fatıma adında soylu bir kadın hırsızlık yapmıştı. O kadının cezalandırılmaması için sahabilerden Hz. Üsâme b. Zeyd'i aracı olması için Peygamberimize gönderdiler. Bu duruma çok kızan ve üzülen Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "Nasıl oluyor da bazı kimseler, Allah'ın kanunu karşısında aracı olmaya kalkışıyor. Sizden öncekilerin mahvolmasının sebebi şudur: İçlerinden soylu, ileri gelen birisi hırsızlık yapınca, onu serbest bırakıyor, zayıf ve fakir bir kimse hırsızlık yapınca, onu cezalandırıyorlardı. Allah'a yemin ederim ki Muhammed'in kızı Fatıma hırsızlık yapsaydı, onun da cezasını verirdim." Bu olayda gösteriyor ki Peygamberimiz hakkı ve adaleti gözetmiş ve kişi soylu diye ona ayırım yapmamış, yapılmasına da müsaade etmemiştir.

PAYLAŞALIM

"Ey iman edenler, kendiniz, anne-babanız ve yakınlarınız aleyhinde bile olsa, Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva (tutkuları) nıza uymayın. Eğer dilinizi eğip бүker (sözü geveler) ya da yüz çevirseniz, şüphesiz Allah, yapmakta olduklarınızdan haberi olandır."

(Nisa suresi, 135. ayet)

Yukarıdaki ayetten çıkardığımız ilkeleri arkadaşlarımızla paylaşalım.

.....

.....

.....

.....

DEĞERLENDİRELİM

Bir gece Hz. Ömer devlet makamında çalışmakta iken yanına Hz. Osman gelir. Selam verip oturur. Hz. Ömer selam vermeden önce odadaki mumu söndürür, dolaptan aldığı başka bir mum yakar. Sonra selamına karşılık verir. "Buyur ya Osman." der. Hz. Osman şaşırır. Neden önce yanan mumu söndürüp diğer mumu yaktığını sorar. Hz. Ömer: "Az önce devlet işi yapıyordum. Mum da devletin malı idi. Özel işlerimi o mumla yapamazdım. O mum beytülmalın parası ile alındı. Onun için söndürüp kendi mumumu yaktım."

Verilen bu olayı Hz. Ömer'in hakkı ve adaleti gözetmesi açısından arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

ahlak

örnek

güzel

mutlu

adalet

kaynağıdır

adaletten

Aşağıdaki boşlukları panodaki uygun olan sözcüklerle doldurunuz.

- 1 bir toplumda kişilerin iyi veya kötü olarak nitelendirilmesine yol açan huylardır.
2. Yüce Allah Peygamberimiz Hz. Muhammed'i (s.a.v.) insanlığa ve model olarak göstermiş ve onun güzel ahlakını övmüştür.
3. Bir hadiste şöyle buyrulmuştur: "Mü'minlerin iman yönünden en üstünü, ahlakı en olanıdır."
4. Başkalarını duyulan öfke ve kırgınlık insanı uzaklaştırmamalıdır.
5. Adalet toplumlardaki barış, huzur ve güvenin
- 6 her şeyin ve herkesin hakkını vermek, orta yolu bulmak, ölçülü ve dengeli davranmaktır.
7. Dinin amacı insanları iyiye, doğruya ve güzele yönelterek onların olmalarını sağlamaktır.

YAZALIM

Adaletin olmadığı toplumlarda ne gibi olumsuzluklar yaşanır, düşüncelerinizi yazınız.

.....

.....

.....

.....

LİSTELEYELİM

Aşağıya adaletle ilgili güzel sözler bularak örnekteki gibi maddeler halinde yazınız.

- ✳ "Güçsüzün, incindiği ve hakkını alamadığı bir toplum yücelemez."
- ✳ "Adalet mülkün temelidir."
- ✳
- ✳
- ✳
- ✳

Dostluk

✧ İnsanlarla dost ve arkadaş olmak, sevdiğimiz şeyleri onlarla paylaşmak, iyi veya kötü günlerimizde onlarla birlikte olmak isteriz. Sıkıntılarımızı, üzüntülerimizi ve dertlerimizi dostlarımıza açar, mutluluklarımızı da dostlarımızla paylaşıyoruz.

✧ İnsan sıkıntılı zamanlarında kendisini teselli edecek, sıkıntısına ortak olacak birisini arar. Mutlu ve sevinçli anlarında da kendisiyle birlikte olacak, kendisiyle bu mutluluğunu paylaşacak dostlara ihtiyaç duyar.

✧ Dinimiz insanların mutlu ve huzurlu olmaları için toplumda dostça ve kardeşçe yaşamalarını tavsiye etmiştir. İslâm dini, dostluk ve kardeşliğin gerçekleşmesine katkı sağlayacak yardımlaşma ve dayanışma, doğruluk ve dürüstlük, karşılıklı ziyaretlerde bulunma, hâl ve hatır sorma, selâmlaşma gibi her davranışlara önem vermiş ve bunların yapılmasını öğütlemiştir. Dostluğa zarar veren yalan, iftira, gıybet, hırsızlık, alay etmek, büyükmek, kusur aramak, haset etmek, iyilikleri başa kakmak gibi bütün kötü davranışları yasaklamış, haram kabul etmiştir. İslâm dini arkadaşlarımıza karşı iyi davranmamızı, güler yüzlü, anlayışlı ve hoşgörülü olmamızı ister. Bize karşı yapılan herhangi bir olumsuz davranış karşısında hemen öfkelenip intikam almaya kalkmamızı, dostluğumuzu bitirmemizi hoş görmez. Bunun yerine sabırlı davranmamızı öğütler.

✧ Peygamberimiz de "Birbirinize hediye alıp veriniz. Hediye alıp verdiğiniz zaman birbirinizi daha fazla seversiniz." diyerek dostluk ve kardeşliğin gerçekleşmesine katkı sağlayan hediyeleşmeyi teşvik etmiştir. Ayrıca Peygamberimiz, "Bir Müslüman'ın, kardeşiyle üç günden fazla kûs durması helâl olmaz." diyerek dostluk ve kardeşliğe zarar veren "kûskünlüğü" hoş görmemiş dargın olanların barıştırılmasını tavsiye etmiştir. Kendimize yapıldığında hoşlanmadığımız bir şeyin başkalarına da yapılmamasını söylemiştir.

"Allah katında arkadaşların en hayırlısı, arkadaşına karşı hayırlı davranandır..." (Hadis-i şerif)

NOT EDELİM

Peygamberimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurdu: "Müminler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mümin de sıkıntı içinde bulunduğunda, diğer müminler onun sıkıntısını, dertini ve üzüntüsünü paylaşırlar."

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

OKUMA METNİ

Ensar-Muhacir Kardeşliği

İslam tarihinde her şeylerini Mekke'den bırakıp, Mekke'den Medine'ye hicret edenlere Muhacir, muhabbetle ve dostça onlara kucak açıp, ellerinden gelen her türlü yardımı yapan Medineli Müslümanlara da Ensar adı verilmiştir.

Mekke'den gelirken beraberlerinde hiçbir şey getirmeyen Muhacirlerin hicret ettikleri yere ve bölge insanına alışmaları gerekiyordu. Allah Resulü bunu tesis etmek için, Ensar'dan durumu müsait olan sahabiler ile Mekke'den gelen sahabilerden huyları birbirine uyanları kardeş yaptı. Resûlullah'ın kurduğu bu kardeşlik müessesesi her türlü yardımlaşma esasına dayanıyordu. Böylece Muhacirlerin memleketlerinden ayrılmalarından dolayı duydukları üzüntü ve keder hafifliyor, Ensar'ın onlara yardımcı olmaları sağlanıyordu. Bu kardeşlik bağı neticesinde Medineli aileler Mekkeli Müslümanlardan birini yanına alarak mallarını onlarla paylaşacak ve beraber çalışıp kazançlarını paylaşacaklardı. Durum öyle bir noktaya vardı ki, Medineli Ensar, kardeşlik ve paylaşmada zirveyi yakalayıp, hurmalıklarını evlerini ve işlerini paylaşmaktan geri kalmıyor bu konuda birbirleriyle yarışıyorlardı.

Peygamberimizin Muhacir ve Ensar arasında tesis ettiği bu kardeşlik, Medine'nin tümüne yayıldı. Araplar arasında o zamanlar çok yaygın olan kabilecilik ve ırkçılık anlayışı, bu kardeşlik anlayışı karşısında erimiş, örnek bir toplum ortaya çıkmıştı. Bu uygulama, Medine'de çeşitli kabilelerin birbiriyle kaynaşmasına, aralarında uyumun oluşmasına; karakter zayıflığı, cimrilik, fedakârlıktan kaçınma gibi yanlış anlayışların toplumdan uzaklaşmasına yardımcı oluyordu. Bu eşsiz yardımlaşma ve dayanışma o günün insanlarına ve ondan sonra gelecek insanlara da istifade edilecek güzel bir örnek oldu.

“Dostluk güzel huyun meyvesidir. İnsanlarla dostluk kuramamak kötü huyun neticesidir.”

Yukarıdaki sözü okuduğunuzda çıkardığınız mesajlar neler olabilir, düşüncelerinizi yazınız”

YAZALIM

Aşağıdaki örneklerdeki gibi dostluk ve arkadaşlıkla ilgili güzel sözler bulup defterinize yazınız

- ✳ Bana arkadaşını söyle sana kim olduğunu söyleyeyim.
- ✳ Kötü huylu dosttan, mert huylu düşman iyidir.

.....

.....

.....

.....

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

KAZANIM: 7.3.2. Örnek Tutum ve Davranışların, Birey ve Toplamların Ahlaki Gelişimine Olan Katkısını Değerlendirir

Dürüstlük

- ❖ Ahlaki özellikler arasında doğru ve dürüst olmanın önemli bir yeri vardır. Doğruluk ve dürüstlük kavramı kişinin özünü ve sözüyle bir olması anlamına gelmektedir. Toplumda dürüst kişilere güven duyulur ve toplumda onlar örnek alınır.

- ❖ İslam dini doğruluk ve dürüstlüğü büyük önem vermiştir. Yüce Allah doğru olmamızı ve dürüst kişilerle birlikte olmamızı istemiştir. Kur'an-ı Kerim'de bu hususta şöyle buyrulmuştur: **“Ey iman edenler, Allah'tan sakının ve doğru (sadık) olanlarla birlikte olun.”**

(Teube Suresi, 119. Ayet)

- ❖ Ayrıca Kur'an'da doğru ve dürüst davranışlarda bulunanlara ahirette verilecek mükâfâtın ne derece büyük olduğu şöyle bildirilmiştir:

“Muhakkak ki; Rabbımız Allah'tır, deyip sonra dosdoğru bir istikamet tutturanların üzerine melekler iner, onlara: Korkmayın, üzülmeyin size vaad olunan cennetle sevinin, derler. Biz; dünya hayatında da, ahirette de sizin dostlarınızız. Burada canlarınızın çektiği şeyler sizedir ve burada size umduğunuz her şey vardır.”

(Fussilet Suresi, 30-31. Ayetler)

- ❖ Doğru ve dürüst olan insan verdiği sözü mutlaka yerine getirir, kendisine verilen emanetlere sahip çıkar, yaptığı anlaşmalara uyar. Peygamber efendimiz bu davranışların tersini yapan kimseyi münafık olarak nitelendirmiş ve bunu bir hadis-i şerifte şöyle dile getirmiştir: “Münafığın belirtisi üçtür: Konuştuğu zaman yalan söyler, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder ve söz verdiği sözünde durmaz.”
- ❖ Kişi doğru ve dürüst olmakla hem Yüce Allah'ın sevdiği bir kul olmuş olur hem de toplumda sevilen ve örnek alınan bir kişi olur. Peygamber Efendimiz yine bir hadisinde doğruluk ve dürüstlüğün önemini şöyle dile getirmiştir: “Doğruluktan ayrılmayın. Çünkü doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Yalan söz söylemekten kaçının. Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür.”
- ❖ Peygamberimiz küçüklüğünden beri Mekke toplumunda dürüstlüğü ve güvenilirliğiyle tanınmıştır. Mekkeliler Peygamberimize çok güvendikleri için Mekke dışına gittiklerinde önemli eşyalarını O'na emanet ederlerdi. Mekke'de yaşayan hemen herkesin bir lakabı vardı. Peygamberimize güvenilir Muhammed anlamında “Muhammedü'l-emin” demişlerdir. Peygamberimiz bu lakabı fazlasıyla hak ediyordu. Çünkü ne peygamberlikle görevlendirilmeden önce ne de sonra bir kez olsun yalan söylememiştir. Buna, Müslümanlığı kabul etmiş olsun olmasın herkes şahitlik ederdi. Onun peygamberliğine şiddetle karşı çıkan müşrikler, insanların Hz. Muhammed'e (s.a.v.) yönelmesini önlemek amacıyla çeşitli iftiralar atmışlar, ama ona asla “O bir yalancıdır!” diyememişlerdir. Çünkü herkes Hz. Muhammed'i (s.a.v.) çok iyi tanıdığından böyle bir iftiranın tutmayacağını çok iyi biliyorlardı. Hz. Peygamber'in kısa süre içinde yüz binlerce insanın sevgisini ve bağlılığını kazanmasında etkenlerden biri de, onun güvenilir bir insan olmasıydı. Biz de Yüce Allah'ın ve insanların sevdiği biri olmak için dürüst ve güvenilir bir insan olmaya gayret göstermeliyiz.

“Emrolunduğun gibi dosdoğru ol!” (Hûd suresi, 112. ayet.)

BULALIM

Nasrettin Hoca'nın canı bir gün şöyle bol etli bir yahni çeker. Doğruca kasaba gidip bir okka(kilo) et alır, eve hanımına yahni yapması için tembihleyerek gönderir. Nasrettin Hoca'nın hanımı Hoca'nın istediği yahniyi pişirirken komşuları sohbete oturmaya gelirler. Nasrettin Hoca'nın gözü gönlü tok, eli açık olan hanımı komşularına Hoca için pişirdiği yahniyi ikram eder. Sonunda Hoca'nın akşam yemekte afiyetle yemeyi hayal ettiği yahni komşu kadınlar tarafından yenilip bitirilir. Akşam olunca yahni hayali ile akşamı zor eden Nasreddin Hoca eve gelir. Hoca sofraya oturur, hanımı sofraya yahni yerine bir tabak bulgur aşı koyar. Ümduğunu bulamayan Nasrettin Hoca sinirlenerek hanımından bir açıklama ister. Nasrettin Hoca'nın hanımı gerçeği açıklayamaz.

-Eti bizim kedi Tekir yedi, der. Nasrettin Hoca bir hışımla kalkar sofradan ve eline geçirdiği bir sopa ile Tekir'i aramaya başlar. Tekir'i bulur bulmasına ama Tekir bir deri bir kemik. Hoca şaşkınlık içinde hanımına sorar:

- Hatun, yahni yapman için gönderdiğim eti bu bizim kedi Tekir mi yedi?

Nasrettin Hoca'nın karısı da yalanından dönemez ve cevap verir:

- Evet, Hoca Efendi, o hınzır kedi yedi eti.

Bu cevabın üzerine Nasrettin Hoca el terazisini alır ve kediyi tartar. Hoca'nın kedisi

Tekir de tam bir okka gelir. Bunun üzerine Nasrettin Hoca hanımına seslenir:

- Yahu hanım, şu gördüğün bizim Tekir ise et nerede? Yok, şayet gördüğüm et ise bizim Tekir nerede?

Yukarıda Nasrettin Hoca'nın başından geçen bu hikâyeye uygun bir başlık bulunuz.

HADİ ŞİİR YAZALIM

Akrostiş tekniğine göre siz de bir şiir yazınız

D.....
Ü.....
R.....
Ü.....
S.....
T.....
L.....
Ü.....
K.....

Öz Denetim

Öz Denetim

- ✧ İnsanın yaşamı boyunca sahip olması gereken en önemli özelliklerinden biri de özdenetimdir. Öz denetim, bir hedefe ulaşmak için kişinin kendi davranışlarını kontrol etmesi, isteklerine karşı koyabilmesi olarak tanımlayabiliriz. Öz denetimi başka ifadelerle şöyle tanımlayabiliriz: Kendi kendini denetleme, irademize hâkim olabilmek, isteklerimizi kontrol altında tutma, aşırılıklardan, zararlılardan kaçınmadır. Bu öyle bir özellik ki yaşamın her alanında yer alması gerekir. Aksi takdirde insan kolayca yanlışla sapabilir. Öz denetim, zamanla kazanılan bir özelliktir. Bu biraz da tecrübeyle ve sosyal ilişkiler kurmakla ilgilidir. İnsanın iç dünyasını oluşturan ahlaki ve dini kurallardır. Bunlar var oldukça özdenetim kendiliğinden ortaya çıkar ve süreklilik kazanır. Öz denetimin kazanılmasıyla insan, sosyal hayatına daha olgun ve erdemli bir şekilde devam edebilir.
- ✧ Nefsimizin her istediğini yiyor, hoşlandığımız şeyleri aşırı olarak yapıyorsak bu bir öz denetim eksikliğindendir. Sonuçta her şeyin fazlası insana zarar verir. Örneğin bir öğrencinin kopya çekmesi de öz denetim eksikliğindendir. Hak etmediği bir nota her ne pahasına olursa olsun kavuşma arzusu, hedefe ulaşmak için her türlü yolun helal görülmesi. Kendilerini denetlemeyi öğrenene kadar bu tür öğrenciler yarın bir gün hayatta da kural tanımazlardan olmaya dair birer potansiyel taşırlar.
- ✧ İnsan ne kadar özdenetimden uzak olursa o kadar kendine ve başkalarına zarar verme riski taşır. Bunun da bir tek yolu vardır düşüncelerimize, irademize hâkim olabilmek. Başboş düşünceler, aşırı istekler kontrol altına alınmazsa gün gelir onlar insanı yaptığında daha sonra pişmanlık duyacağı davranışlara sürükleyebilir.

Sabır

- ✧ Sabır, acı, haksızlık gibi üzücü durumlar karşısında isyan çıkarmadan onların geçmesini bekleme erdemine denilmektedir. Başa gelen musibetlerden dolayı Allah'tan başka kimseye şikâyetçi olmamak, yakınmamak, sızlanmamak; nefse ağır gelen ve hoş gitmeyen şeyler karşısında dünya ve âhîret yararını düşünerek, dayanıp Yüce Allah'a tevekkül etmektir. Dünya hayatında nasıl ki insanın sevinçli ve mutlu olduğu zamanlar olduğu gibi mutlaka acı çektiği üzüldüğü olaylar da olur. Yüce Allah dünyada insanı iyi veya kötü durumlarla imtihan etmektedir. Önemli olan insanın bu olaylar karşısından metanetini koruması ve sabırla Yüce Allah'a tevekkül etmesidir. Yüce Allah bu hususta bir Kur'an ayetinde şöyle buyurmaktadır: **“Her can ölümü tadacaktır. Denemek için sizi kötü ve iyi durumlarla imtihan ederiz. Sonunda bize geleceksiniz.”**

(Enbiyâ Suresi, 35. Ayet)

“Hiç kimseye sabırdan daha hayırlı ve iyi bir özellik verilmemiştir.”
(Hadisi- şerif)

“...Sabredenlere, mükafatları hesapsız ödenecektir.”
(Zümer suresi, 10. ayet.)

DEĞERLENDİRELİM

Bambu ağacı şöyle yetiştirir: Önce ağacın tohumu ekilir, sulanır ve gübrenir. Birinci yıl tohumda herhangi bir değişiklik olmaz. Tohum yeniden sulanıp gübrenir. Bambu ağacı ikinci yılda da toprağın dışına filiz vermez. Üçüncü ve dördüncü yıllarda her yıl yapılan işlem tekrar edilerek bambu tohumu sulanır ve gübrenir. Fakat inatçı tohum bu yılda da filiz vermez. Cinliler büyük bir sabırla beşinci yılda da bambuya su ve gübre vermeye devam ederler.

Ve nihayet besinci yılın sonlarına doğru bambu yeşermeye başlar ve altı hafta gibi kısa bir sürede yaklaşık 27 metre boyuna ulaşır. Akla gelen

ilk soru şudur: Çımbambu ağacı 27 metre boyuna altı hafta da mı Yoksa beş yılda mı ulaşmıştır? Bu sorunun cevabı tabii ki beş yıldır

Büyük bir sabırla ve ısrarla tohum beş yıl süresince sulanıp gübrenmeseydi ağacın büyümesinden hatta var olmasından söz edebilir miydik?

Bu verilen bilgileri sabır konusuyla ilişkilendirerek arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

OKUMA METNİ

Sabırlı Olmak

Sabır, saptırıcı engellere karşı doğru olan şey üzerinde ısrar etmek, sapmamak, dayanmak anlamına gelir. Sevgili Peygamberimiz sabırlı olma konusunda da biz Müslümanlara örnektir. O, İslam'ı duyurmak için gittiği Taif'te, putperestlerin taşlamalarına maruz kaldığı zamanda ümitsizliğe düşüp yolundan dönmediği gibi, Müslümanların refah ve zenginliğe kavuştukları, Arabistan'ın önemli bir bölümünü hakimiyetleri altına aldıkları dönemlerinde de asla yolunu değiştirmemiş, sürekli aynı yönde hareket etmiştir. Peygamberimizin ashabından Abdullah b. Mes'ud diyor ki:

“Hz. Peygamber'i kavmi taşlamış ve onu yaralamıştı. O ise Allah'a şöyle dua ediyordu:

–Allah'ım halkımı bağışla çünkü onlar (gerçeği) bilmiyorlar.” Peygamberimizin bu tutumu ve Allah'ın yar-dımıyla bir dönem sonra Taif halkı tümüyle Müslümanların hâkimiyetine geçti ve o taş atanların büyük bir bölümü Müslüman oldu.

Yüce Allah Peygamberimize ve onunla beraber olan Müslümanlara sık sık sabırlı olmalarını ve asla ümit-sizliğe kapılmamalarını öğütler:

“Ey İman edenler, sabretmek ve namaz kılmakla Allah'tan yardım dileyin; çünkü Allah sabredenlerle beraberdir.” (Bakara 153 Ayet)

“Cesaretinizi yitirmeyin ve üzülmeyin; eğer gerçekten inanıyorsanız, mutlaka insanların en üstünü olur-sunuz.” (Âl-i İmran 139 Ayet)

Peygamberimiz, etrafındaki insanlara, başlarına gelen bela ve musibetlerden dolayı ümitsizliğe kapılma-malarını, eğer sabırlı olur, Allah'a olan inançlarını yitirmezlerse bundan büyük mükâfat elde edeceklerini müjde-lerdi.

Ashaptan Ebu Yahya şöyle naklediyor:

“Allah'ın elçisi dedi ki: Mü'minin hâli ne güzeldir. Onun her işi kendisi için hayırlıdır. Eğer bolluk içinde olursa şükreder ve bu onun için hayırlı olur; eğer darlığa düşerse bu defa sabreder ve yine o durum, onun için hayırlı olur.”

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

Aşağıdaki cetvelde harflerin altında onların alfabadeki sırası verilmiştir.

A	B	C	Ç	D	E	F	G	Ğ	H	I	İ	J	K	L	M	N	O	Ö	P	R	S	Ş	T	U	Ü	V	Y	Z
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29

Aşağıdaki sayıların altına bunların alfabadeki sırasında karşılığı olan harfler doğru bir şekilde yazıldığında konuyla ilgili bir cümle çıkacaktır. Bu cümleye bulup aşağıdaki boş bırakılan yere yazınız.

22	1	2	11	21

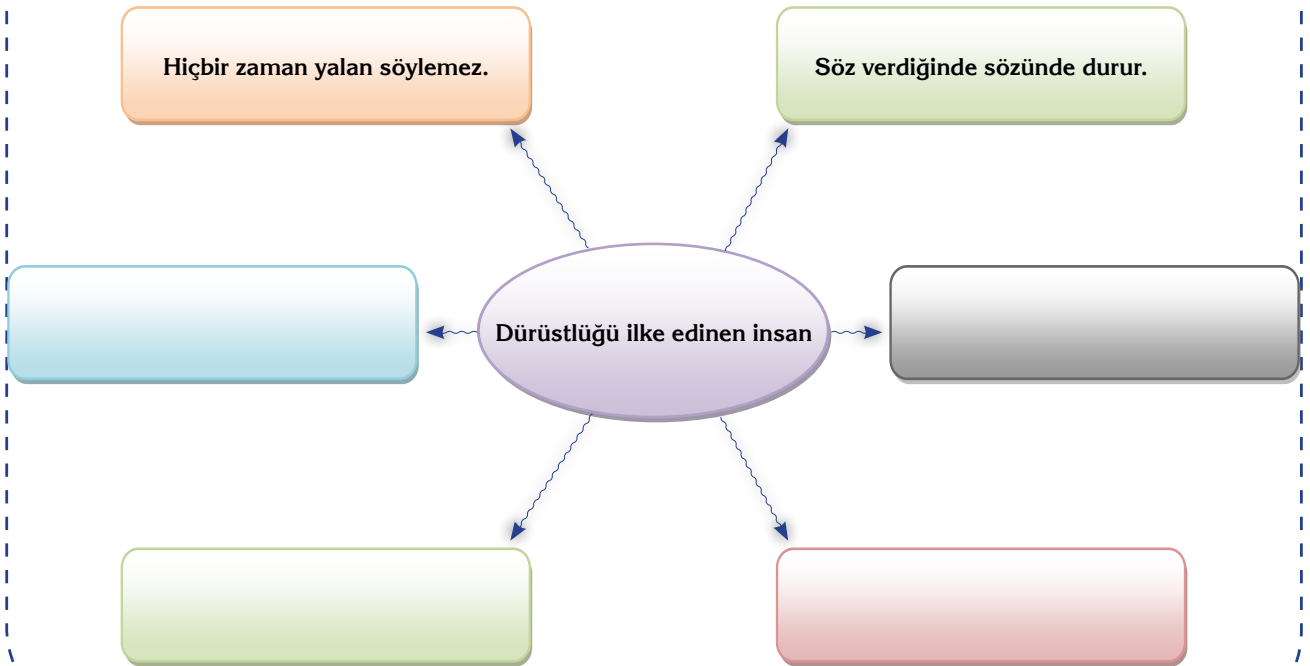
1	3	11	5	11	21

16	6	28	27	6	22	12

24	1	24	15	11	5	11	21

Cümle:.....

Verilen örneği dikkate alarak şemadaki boş kutucukları doldurunuz.

Sevgi ve Saygı

- ✧ İnsanın maddi ihtiyaçları kadar manevi ihtiyaçları da vardır. İnsanın huzurlu ve mutlu olabilmesi için maddi ihtiyaçlarının yanında manevi ihtiyacının da karşılanması gerekir.
- ✧ Sevgi, insanı bir kimseye ya da bir şeye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten içsel duygudur. Sevmek ve sevilme duygusu yaratılıştan gelen bir duygudur. Yeni doğan bir bebeğin annesine ve çevresindekilere yakınlık duyması bunun bir göstergesidir. Bir Kur'an-ı Kerim ayetinde de şöyle buyrulmuştur : **"...Huzur bulasınız diye... aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de onun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir."**
(Rum Suresi, 21. Ayet)
- ✧ Sevmek ve saygı duyulmak manevi ihtiyaçlarımızdandır. Anne, baba, arkadaşları ve çevresindekiler tarafından sevildiğini hissetmek insanı mutlu eder. Sevginin yaşamımızda önemli bir yeri vardır. Hepimiz sevmek, sevilme ve ilgi görmekten hoşlanıyoruz. Sadece biz insanlar değil hayvanlar da sevgiyle büyür ve gelişir. Seven ve çevresi tarafından sevilen insanlar hayata daha iyimser bakar ve hayatta mutlu olurlar.
- ✧ Yüce Allah'ın bize verdiği sevgi duygusuyla annemizi, babamızı, akrabalarımızı, arkadaşlarımızı, vatanımızı ve milletimizi severiz. Sevdiklerimizin sevinçlerini ve üzüntülerini paylaşıyoruz. Sevdiklerimize sevdiğimizi göstermeliyiz. Annemize yaptığı ev işlerinde yardımcı olmak, babamızı eve gelirken onu gülcüklerle karşılamak onlara olan sevgimizin bir belirtisidir. Peygamberimiz de bu hususta şöyle buyurmuştur: **"Seni sevene sen de sevgini açıkla. Çünkü seni sevene sevdiğini söylemen, aranızdaki sevginin devamına sebep olur."**
- ✧ Saygı ise, değeri, üstünlüğü, yaşlılığı, yararlılığı, dolayısıyla bir kimseye, bir şeye karşı dikkatli, özenli, ölçülü davranmaya sebep olan sevgi duygusudur. İnsan sevgi ve saygıyı çocuklukta öğrenip büyüdükçe şekillendirir. Sevgi ve saygıdan yoksun olarak büyüyen çocukların ileride sevgi ve saygıya dayalı bir hayat kurgulamalarının imkânı çok azdır. Bunun içindir ki geleceğin teminatı olan çocukları yetiştirirken saygı ve sevginin önemi büyüktür.

NOT EDELİM

Peygamber Efendimiz şöyle bir olay anlatmıştır:

"Bir adam yolda, yürürken susadı ve susuzluğu arttı. Derken bir kuyuya rastladı. İçine inip susuzluğunu giderdi. Çıkınca susuzluktan soluyup toprağı yemekte olan bir köpek gördü. Adam kendi kendine: "Bu köpek de benim gibi susamış" deyip tekrar kuyuya inip, mestini su ile doldurup ağzıyla tutarak dışarı çıktı ve köpeğe su içirdi. Allah onun bu davranışından memnun kaldı ve günahlarını affetti."

Peygamberimiz bu olayı anlattıktan sonra yanındakiler:

"Ey Allah'ın Resülü! Yani bize, hayvanlara yaptığımız iyilikler için de sevap var mıdır?" diye sordular. Peygamberimiz, "Evet, her calıya yapılan iyilikte bir sevap vardır." buyurdu.

DEĞERLENDİRELİM

SEVGİ DERSİ

Küçük oğlumuz annesine geldi ve ona elindeki kâğıdı uzattı. Annesi ellerini önlüğüne kuruladıktan sonra kâğıdı okumaya başladı:

Çimleri biçtiğim için:	5 lira
Bu hafta odamı temizlediğim için:	1 lira
Alışverişe gittiğim için:	50 kuruş
Küçük kardeşime baktığım için:	25 kuruş
Çöpü döktüğüm için:	1 lira
İyi bir karne getirdiğim için:	5 lira
Bahçeyi temizlediğim için:	2 lira
Toplam borç:	14 lira 75 kuruş

Annesi umutla kendisini süzen oğlumuza baktı. Eline bir kalem aldı, kâğıdın arka yüzünü çevirdi ve şunları yazdı:

Seni dokuz ay karnımda taşıdım:	Bedava,
Hasta olduğunda başını bekledim, elimden geleni yaptım:	Bedava,
Senin için dua ettim:	Bedava,
Yıllar boyu değişik nedenlerle senin için gözyaşı döktüm:	Bedava,
Senin için geceler boyu kaygı duyup, uykusuz kaldım:	Bedava,
Oyuncaklarını topladım, yemeğini hazırladım, giysilerini	
Yıkadım, ütiledim:	Bedava,

Ve oğlum bunların hepsini topladığın zaman gerçek

Sevginin bedelinin olmadığını görürsün

Oğlumuz annesinin yazdıkların okuyunca gözleri doldu. Annesine baktı ve "Anneciğim, seni seviyorum." Dedi.

Sonra annesinin elinden kalemi aldı ve kâğıda büyük harflerle şunları yazdı:

"HEPSİ ÖDENMİŞTİR"

Bu metinde verilmek istenen mesajları arkadaşlarınızla değerlendiriniz.

OKUMA METNİ

Fatih'in Hocasına Saygısı

29 Mayıs 1453 sabahı son hücum emri ile birlikte İstanbul Osmanlı'ya teslim olmuştu. Fatih, hocası Akşemsettin Hazretleri ile birlikte, coşkulu bir törenle İstanbul'a giriyordu. Bizans halkı ve kadınlar yollara dökmüş, genç Fatih'i selamlıyor, üzerine çiçekler atarak onu tebrik ediyorlardı. Hatta Fatih İstanbul'a girerken, yer yer Bizans halkı öndeki "Akşemsettin"i padişah zannediyor, Akşemsettin "hükümdar arkada" işaretini yapınca, Fatih de edep, terbiye ve inceliği ile, şöyle karşılık veriyordu: "Evet, hükümdar benim, lâkin o da benim Hocam'dır!"

Fatih Sultan Mehmet, bir gün veziri Mahmut Paşa'yı yanına alarak hocası Akşemsettin'i ziyarete gitmişti. Akşemsettin, Padişah içeri girdiği halde ayağa kalkmamıştı. Bir süre geçtikten sonra Akşemsettin, Fatih'in huzuruna gitti. Padişahın yanında Mahmut paşa'da bulunuyordu. Fatih hemen ayağa kalkarak hocasına yer gösterdi. İki olayı kıyaslayan Mahmut Paşa dayanamayıp sordu: "Hünkârım, Akşemsettin geldiğinde siz ayağa kalkınız. Hâlbuki siz onun yanına gittiğinizde o ayağa kalkmadı. Sebebi ne ola?"

Fatih şöyle cevap verdi:

Hocam Akşemsettin'e saygı göstermemek elimde değil. O yanıma geldiğinde gayri ihtiyari bir heyecan kaplar ve farkında olmadan kendimi ayakta bulurum. O ise, ilmin izzetini korumak için bana ayağa kalkmaz, buyurdu.

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

PAYLAŞALIM

“ İman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe de gerçek anlamda iman etmiş olmazsınız.”

Peygamber Efendimizin yukarıdaki hadisinden çıkardığımız ilkeleri arkadaşlarımızla paylaşalım.

.....

.....

.....

.....

.....

BÜLALIM

Sevgi ve saygıyla ilgili güzel sözler bularak aşağıya yazınız.

✿ Büyüklere saygı hem dini hem de insani bir görevdir.

✿

✿

✿

✿

Verilen örneği dikkate alarak şemadaki boş bırakılan yerleri doldurunuz

Sorumluluk

- ❖ Yüce Allah insanı diğer canlılara göre üstün özelliklerde yarattığı gibi aynı zamanda onu sorumlu bir varlık olarak yaratmıştır. Gönderdiği kitaplar ve peygamberlerle insana iyi olan ve kötü olan şeyleri açıkça bildirmiştir. İnsana da iradesini kullanma serbestliği tanımıştır. İradesini kendisinin istediği doğru yolda kullanması istemiştir. İnsan kendisine verilen bu özgür iradesiyle iyi veya kötü olan şeyleri seçebilir. Fakat yaptığı bu seçimlerden dolayı sorumlu tutulmuştur. Bu sorumluluk, kişinin kendi seçimleri dolayısıyla ödül ya da ceza biçiminde bir karşılık görmesi sonucunu doğurur.

İnsanın hayatta çeşitli sorumlulukları vardır.

- ❖ İslam dinine göre akıl sahibi ve ergenlik çağına girmiş her Müslüman sorumluluklarını yerine getirmekle mükelleftir. Ancak kişi bazı durumlarda Allah'a karşı sorumlu değildir. Mükellef (sorumlu) sayılmayan durumlardan bazıları bir hadiste şöyle bildirilmiştir. "Üç kişiden kalem (sorumluluk) kaldırılmıştır (yaptıklarından hesaba çekilmezler); uyanıncaya kadar uyuyan, genç oluncaya yani akli erinceye kadar çocuk ve akli dengesi bozuk olanlar."
- ❖ Toplum içinde her birimizin yerine göre farklı rollerimiz olabilir. Ailede çocuk, okulda öğrenci, işyerinde çalışan olabiliriz. Bu yerlerin her birinde farklı görev ve sorumluluklarımız vardır. Örneğin evimizde düzenli ve tertipli olmalı, anne ve babamızın bizden istediği meşru isteklerini yerine getirmeliyiz. Okuldaki bazı sorumluluklarımız ise, okula zamanında gelmeli, ders zili çaldığında sınıfta olmalı, öğretmenimiz gelmeden önce derse hazırlık yapmalı, öğretmenimizi beklemeliyiz. Okul araç-geçerlerini dikkatli kullanmalı, okula temiz ve düzenli bir şekilde gitmeliyiz.
- ❖ Yaşamımızda sorumluluklarımızın bilincinde bir hayat yaşamaya gayret etmeliyiz. Zamanımızın kıymetini bilmeli iyi değerlendirmeliyiz. Sürekli kendimiz için ve ülkemiz için yararlı işler yapmaya çalışmalıyız. Bizim için faydalı güzel hobi ve alışkanlıklar edinmeli, kötü ve zararlı alışkanlıklardan uzak durmalıyız. Sürekli kendimizi geliştirmeli daha iyi bir insan olmaya çalışmalıyız.

Vatanseverlik

- ❖ İnsanlar fert olarak oturacak bir eve muhtaç oldukları gibi millet olarak da bir vatana muhtaçlardır. Vatan, bir milletin bağımsız olarak üzerinde yaşadığı, sınırları belli olan toprak parçasıdır.
- ❖ Evi olmadan insanların dünyada huzur içerisinde yaşamaları mümkün olmadığı gibi, vatansız insanların da huzur ve mutluluk içerisinde yaşamaları mümkün değildir. Onun için dilimizde: "Allah kimseyi dünyada vatansız, ahirette imansız etmesin." denilmiştir. Peygamber efendimiz de Mekke'den Medine'ye göç etmek zorunda kaldığında Mekke'ye bakarak: "Vallahi sen Allah'ın yarattığı yerlerin en hayırlı, Allah katında en sevgili olanısın. Senden çıkarılmamış olsaydım çıkmazdım. Bana senden daha güzel, daha sevgili yurt yoktur. Kavmin beni, senden çıkarmamış olsaydı çıkmaz, senden başka bir yerde yurt yuva tutmazdım." demiştir.

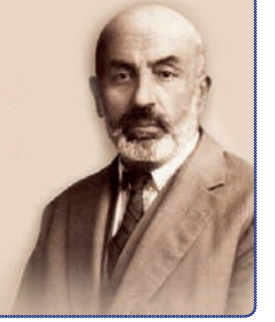
15 Temmuzda milletimiz vatanseverliğini göstermiştir

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

- ✧ Vatan aynı zamanda milli ve manevi değerlerimizi, ibadetlerimizi özgürce yapabileceğimiz bir yerdir. Toplumların yaşamında bir vatana sahip olmak çok önemlidir. Bir kimsenin vatan sevgisi ülkesine hizmet ederek ve onu en güzel bir şekilde korumaya çalışarak ortaya çıkar. İnsanların bir vatana sahip olmaları kolay değildir. Sahip olduktan sonra onu korumak daha da zordur. Bu vatan atalarımızın büyük fedakârlıklarla koruyup bize miras bıraktığı bir

BÜLALIM

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.
Mehmet Âkif ERSOY

emanettir. Atalarımız vatanımızı korumak için tarih boyunca her

türlü fedakârlığa katlanmışlar, binlerce şehit vermişlerdir. Bize düşende bu emaneti koruyup gözetmek, onun kalkınması için elimizden gelen gayreti göstermek ve düşmanların saldırılarına karşı topyekûn mücadele etmektir.

OKUMA METNİ

SORUMLULUK

Vaktiyle her türlü maddi imkâna sahip olmasına rağmen can sıkıntısından, hayatın yaşanmaya değmez olduğundan yakınan bir prens vardı. Kardeşleri, arkadaşları gezer, ava gider, eğlenirken o odasına kapanır, sürekli düşünürdü. Oğlunun bu haline hükümdar babası çok üzülüyordu. Bir gün hükümdar, ülkesinin en bilge kişisini sarayına çağırıp ona oğlunun durumunu anlattı ve buna bir çözüm bulmasını istedi. Bunun için bilgeye bir hafta mühlet verdi. Bir hafta içinde bir formül bulamazsa bunun hayatına mal olabileceğini de hatırlattı. Yaşlı bilge üç beş gün düşünüp taşındı; aklına hiç bir çözüm gelmedi. Bu nedenle canını olsun kurtarmak için ülkeyi terk etmeye karar verdi. Üzgün, dalgın bir şekilde ülkeyi terk ederken, bir köyün yakınında koyunlarını, keçilerini otlatan küçük yaşta bir çobanla bir süre ahbablık etti. Bundan cesaret alan küçük çoban yaşlı dostuna “Amca şu hayvanlarıma biraz göz kulak oluver de, ben de şu görünen köyden azık alıp geleyim, bugün azık almayı unutmuşum” dedi. Bilge de zevkle kabul etti.

Bilge, kafası, karşılaştığı olaylarla meşgul bir halde hayvanlara göz kulak olurken, bir keçi yavrusu kenarında oynamakta olduğu uçurumdan aşağı yuvarlanıverdi. Aşağı inip onu kurtarmadıkça kendi kendine kurtulması da mümkün değildi. Bilge küçük çobana verdiği sözü doğru dürüst tutabilmek için kuzuyu kendisi kurtarmaya karar verdi. Bu amaçla uçurumun dibine indi. Önce kuzuyu sırtına bağladı, sonra tırmanmaya başladı. Birkaç tırmanma başarısızlıkla sonuçlandı. Ama bilge yılmadı. Uğraştı, didindi, zorlandı ama sonunda kuzuyu yukarı çıkarmayı başardı. Küçük dostuna verdiği sözü tutabilmek, bunun için de kuzuyu uçurumdan çıkarmak bir süre kafasını öyle meşgul etti ki, kendini bu işe o kadar verdi ki başından geçmekte olan olayı, canını kurtarabilmek için ülkeyi terk etmekte oluşunu unuttu. Fakat bu durum onun kafasında bir şimşek çakmasına sebep oldu Şöyle düşündü: «Bir kimse ciddi olarak bir işle meşgul olur, bir girişimde bulunup onu başarı ile sonuçlandırmak arzusu benliğini tam olarak kaplarsa, o kimse için can sıkıntısı, eften püften olayları kafasına takmak diye bir şey söz konusu olamaz.” Bu gerçek herkes, dolayısıyla hükümdarın oğlu için de geçerlidir. Bilge artık kaçma fikrinden vazgeçip hemen geri döndü ve hükümdarın huzuruna çıkarak şu çözümü sundu: “Hükümdarım, eğer oğlunuzun can sıkıntısından kurtulmasını, hayata bağlanmasını istiyorsanız ona bir sorumluluk yükleyin, zamanını kaplayıcı bir meşguliyet verin. Can sıkıntısının, yaşamaktan şikâyet etmenin ana sebebi başıboşluktur. Oğlunuza yükleyeceğiniz sorumluluk ne derece ciddi, sonucu ne derece ağır olursa, kendini o ölçüde can sıkıntısından kurtaracak, yaşama mücadele ve azmi o derece artacaktır.”

DEĞERLENDİRELİM

“Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, (sorumluluğundan) korktular. Onu insan yükledi...”

(Ahzab Suresi, 72. Ayet)

Yukarıdaki ayette verilmek istenen mesajları yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

SÖYLEYELİM

Kahraman Bir Milletiz Biz

Al rengidir Bayrağımız,
Feda olsun bu canımız,
Şehit dolu her yanımız,
Kahraman bir milletiz biz

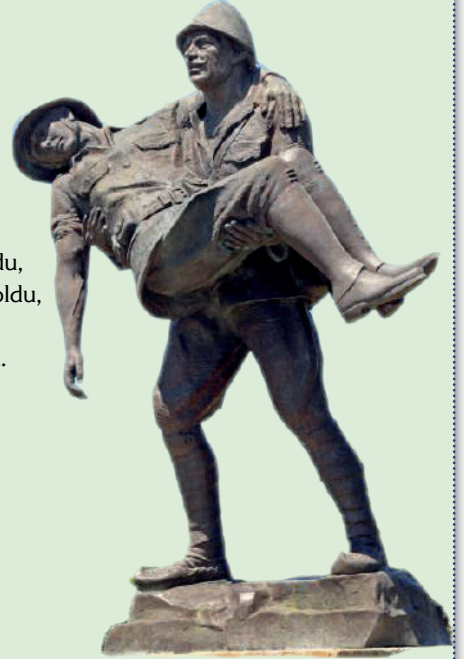
Bu can feda güzel yurda,
Haddini bil selam durda,
Bayrağımız en üst surda,
Kahraman bir milletiz biz

Tüm düşmanlar birlik oldu,
Dört bir yandan yurda doldu,
İşte o an güneş doğdu,
Kahraman bir milletiz biz.

Coşkun ırmak gibi aktık,
Düşmanları Yurttan attık,
Toprakları biz kurtardık,
Kahraman bir milletiz biz.

Anadolum güzel yurdum,
Düşmanlardan hesap sordum,
Bayrağıma selam durdum,
Kahraman bir milletiz Biz.

(Selahattin Sahip)

Yukarıdaki şiirin ana temasını söyleyiniz?

Yardımseverlik

- İnsanlar maddi yönden olduğu kadar manevi yönden de insanlara muhtaçtır. Dünyaya gelmek ve büyümek için anne ve babaya, mutluluğunu ve üzüntüsünü paylaşmak için dostlara ihtiyaç duyar. Yüce Allah insanları birbirine muhtaç olacak şekilde yaratmıştır. Onun için insanın sürekli hiç bitmeyen ihtiyaçları vardır. İnsan yardım yaparken önce ailesinden, akrabalarından, yakın çevresinden başlayarak ihtiyaç sahiplerine yardım etmeyi kendisine bir borç bilmelidir. Kur'an-ı Kerim'de bu hususta şöyle buyrulur: **“De ki: Hayırdan her ne infak ederseniz, babanın, akrabanın, yetimlerin, yoksulların, yolcuların hakkıdır. Ve her ne hayır işlerseniz, şüphesiz ki Allah, onu bilir.”**

(Bakara Suresi, 215. Ayet)

- İslam dininde yardımlaşma bir tavsiye değil, zekât ibadetinde olduğu gibi İslam'ın bina edildiği beş temel esastan biridir. Bu gerçek bir ayette şöyle ifade edilmiştir: **“Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.”**

(Zariyat Suresi, 19. Ayet)

- İslam'ın ilk dönemlerinde Mekke'den Medine'ye göçerken Müslüman yardımlaşma ve paylaşmanın en güzel örneklerini sergilemişlerdir. Mekkelî Müslümanlar göç ettiklerinde bütün mal varlıklarını Mekke'de bırakmışlardı. Medinelî Müslümanlar ise sahip oldukları bütün imkânları Mekke'den gelen Müslümanlarla paylaşmışlardır.
- Paylaşmak ve yardım etmek için illa zengin olmamız gerekmez. Tebessüm etmek, yetimlerin başını okşamak, insanlara faydalı olmak da niyete göre İslam'da ibadet yerine geçebilir. Mutlaka her insanın kendisinden daha muhtaç bir insan vardır. İnsan bunları bularak yardım edebilir ve yardım etmenin mutluluğunu yaşayabilir.
- Toplumda zengin olanlar imkânlarını yoksullarla paylaştığında cimrilik, açgözlülük ve bencillik gibi kötü duyguları ortadan kalkar, cömertlik ve alçakgönüllülük duyguları gelişir. İnsanlara yardımda bulunmanın, onlarla bir şeyleri paylaşmanın sevinç ve huzurunu yaşarlar. Toplumda yardımlaşma ve dayanışmanın artmasıyla, insanlar arasında sevgi, saygı ve dayanışma gibi duygular da artar. Fakirlerde varlıklı insanlara karşı kıskançlık, kin ve nefret duyguları oluşmaz, yalnızlık duygusundan kurtulurlar ve kişi kendisini güvende hisseder.

DEĞERLENDİRELİM

Peygamberimiz bir hadisinde şöyle buyurmuştur:

“Müminler birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte ve birbirlerini korumakta bir vücudun organları gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalandığında bütün vücut bundan rahatsız olur. Aynı şekilde bir mümin de sıkıntı içinde bulunduğunda, diğer müminler onun sıkıntısını, derdini ve üzüntüsünü paylaşırlar.”

(Buhari)

Peygamber Efendimizin yukarıdaki hadisini paylaşma ve yardımlaşma açısından değerlendiriniz.

BÜLALIM

Aşağıdaki sözlerden paylaşma ve yardımlaşma ile ilgili olanları bulup, altınız çizelim.

- ❖ “Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”
- ❖ “Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir.”
- ❖ “Mizana konulacak en ağır amel güzel huydur.”
- ❖ “Fakirleri araştırıp bulunuz, görüp gözetiniz.”
- ❖ “Bir mum, diğer mumu tutuşturmakla ışığından bir şey kaybetmez.”
- ❖ “Veren el, alan elden üstündür.”
- ❖ “Kardeşinin salını karşıya geçirmesine yardım et, göreceksin ki sen de karşıdasın.”
- ❖ “Danışan asla pişman olmaz.”
- ❖ “Kim Müslüman kardeşine yardım eder ve onun ihtiyacını karşılarsa Allah da ona yardım eder.”

OKUMA METNİ

Paylaşma ve Yardımlaşmanın Böylesi

Huzeyfe anlatıyor:

Hicretin 13. yılı, Yermuk Savaşı sırasında idi. Savaş, bütün şiddetiyle devam etmiş, akşamüzeri biraz yavaşlamıştı. Bu arada ben, amcamın oğlu Haris'i bulmak için yaralıları arasında dolaşmaya başladım. Biraz sonra onu buldum. Yaralanmıştı, kanlar içinde yatıyordu. Sadece kaş ve göz işareti ile konuşabiliyordu. Susuzluktan dudakları kavrulmuştu.

-Su ister misin? diye sordum.

Göz işareti ile istediğini bildirdi. Ben kırbamın (su kabımın) ağzını açtım. Suyu ona veriyordum ki, biraz ilerde Hişam'ın sesi duyuldu:

-Su!..Su!.. diye inliyordu.

Amcamın oğlu Haris, feryadı duyar duymaz su içmekten vazgeçti. Göz işaretiyle suyu arkadaşı Hişam'a götürmemi istedi.

Koşarak onun yanına gittim. Suyu ona verdim. Elini uzattı ve suyu aldı. Ağzına götürdü, tam içecekti ki, biraz ileriden bir başka ses duyuldu:

-Ne olur, bir damla su verin! Allah rızası için bir damla su!.. Bu, İyaş'ın sesiydi. Feryadı duyan Hişam, elini geri çekerek suyu içmedi. Ateşler içerisinde yanmasına ve ağır yaralı olmasına rağmen, o da arkadaşının kendisinden daha yaralı olduğunu düşünerek, suyu ona götürmemi işaret etti.

Hişam'ın yanından, İyaş'a doğru koşarak ayrıldım. Yanına vardığım zaman, kendisinin ancak son kelimesini işittim. Kelime- i şehadetı söylüyordu. Şehit olmak üzereydi. Geldiğimi gördü. Ancak zamanı kalmamış ve şehit olmuştu.

Oradan derhal geri döndüm. Koşarak Hişam'ın yanına geldim. Gördüm ki, o da şehit olmuştu. Hemen onun yanından da ayrılp, Haris'e koştum. Heyhat! Ne çare ki, ona da yetişemedim. O da diğerleri gibi şehit olmuştu. Ben, hayatımda birçok olayla karşılaştım. Fakat hiçbirini beni bu olay kadar heyecanlandırmadı. Aralarında akrabalık bile olmamasına rağmen, Müslümanların birbirine karşı olan bu yardımlaşma ve fedakârlığını imrenerek seyrettim. Bu, yüce bir ahlâkın ve üstün bir faziletin belirtisiydi. Bu hal, ancak yüce İslâm dininin kazandırdığı İslâm kardeşliğinden kaynaklanıyordu.

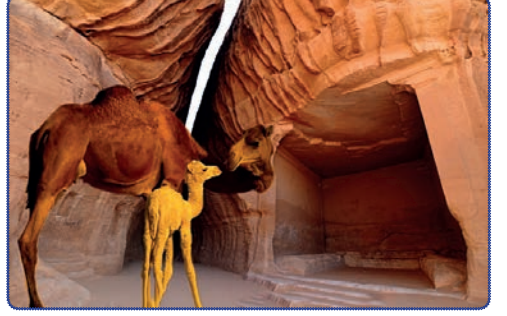
Ahmet EFE

(Çocuklar Güle Benzer, 1980, S. 286)

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Salih (a.s.)

Hz. Salih Kur'an-ı Kerim'de adı geçen peygamberlerden biridir. Semud kavmine gönderilmiştir. Hz. Hud'un vefatından sonra, Semud'un torunları Kuzey Arabistan bölgesine yerleştiler. Kendilerine köşkler, saraylar inşa ettiler. Taşları oyduklar, onlara yeni şekiller vererek muhteşem köşkler ve saraylar inşa ettiler. Semud kavmi, tevhit inancını unutup, yeryüzünde fesat çıkartıp günahlar işliyorlardı. Semud kavminde ahlak ve erdem bakımından en üstünü olan Salih'e kırk yaşına geldiği zaman peygamberlik görevi verildi. Yüce Allah onu, önceki peygamberlerin getirmiş olduğu tevhid dininden sapıp kendilerine ilâhlar edinen Semud kavmini uyarmak için peygamber olarak göndermiştir. Ancak Semud kavmi, öteki sapkın kavimlerde olduğu gibi onu dinlememişler ve ona eziyet ederek, yanlarından kovmuşlardır. Semud kavminin ileri gelenleri onunla alay ederek küçümsemeye çalışmış, ona türlü türlü eziyetler etmiştir. Sonunda işlerinden en sapkınları, "Gece baskını yapıp Salih'i ve ailesini öldürelim." diye karar aldılar. Hz. Salih peygambere bu sapkınların hilesi haber verildi. O da ailesini ve ona inananları yanına alarak bu şehri terketti. Bu sapkınlar, planlarını uygulamak için geceleyin Hz Salih'in evini kuşattılar. Evin içinde kimseyi bulamayınca şaşırıp kaldılar. O sırada Allah'ın azabı onları yakalayiverdi. Bunun üzerine şiddetli bir sarsıntı tuttu. Yurtlarında yüz üstü düşüp öyle kaldılar. Ne kadar inkârcı ve sapkın varsa hepsi de helak oldu. Şehir bir harabe haline dönüştü. Böylece Yüce Allah azgınlıklarının cezası olarak bu sapkınları şiddetli bir şekilde cezalandırarak yok etmiştir. Hz. Salih ve Semud kavminin bu kıssası sonraki nesillere ibret olsun diye Kur'an-ı Kerim'de anlatılmıştır.

YAZALIM

"Semud'a da kardeşleri Salih'i gönderdik. Dedi ki: Ey kavmim; Allah'a ibadet edin, sizin için O'ndan başka hiç bir ilah yoktur. Size Rabb'inizden açık bir burhan gelmiştir. İşte size bir ayet olarak Allah'ın dişi devesi. Onu bırakın da Allah'ın toprağında otlasın. Ona bir kötülük yapmayın. Yoksa sizi elim bir azab yakalar. Düşününüz ki; O, sizi Ad kavminden sonra halifeler yaptı, yeryüzüne sizi yerleştirdi. Ovalarından köşkler yapıyor, dağlarından evler yontuyorsunuz. Artık Allah'ın nimetlerini anın. Yeryüzünde fesaçılar olarak taşkınlık yapmayın. Onun kavminden büyüklük taslayan ileri gelenleri; kendilerine hor görünenlere içlerinden iman edenlere: Siz; Salih'in gerçekten Rabb'i tarafından gönderilmiş olduğuna inanıyor musunuz? Dediler. Onlar da dediler ki: Doğrusu biz, onunla gönderilene inanıyoruz. Büyüklük taslayanlar dediler ki: Biz, doğrusu sizin iman ettiğinizi inkâr edenleriz. Ve dişi deveyi kesip devirdiler de Rabb'lerinin emrine baş kaldırdılar ve dediler ki: Ey Salih; eğer sen peygamberlerden isen tehdid edip durduğun azabı getir bize. Bu yüzden onları şiddetli bir sarsıntı tutuverdi de yurtlarında dizüstü çöken kimseler oldular. Salih de onlardan yüz çevirdi ve dedi ki: Ey kavmim; andolsun ki ben, size Rabb'im'in vahyettiğini bildirdim ve size öğüt verdim. Ne var ki siz, öğüt verenleri sevmiyorsunuz."

(Araf Suresi, 73-79. Ayetler)

Yukarıda Hz. Salih'in kıssasını konu edinen ayetlerdeki dersleri çıkararak defterinize yazınız.

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

Bir Sure Tanıyorum: Felak Suresi ve Anlamı

Felak Suresi Kur'an-ı Kerim'in yüz on üçüncü suresidir.

- ❖ Beş ayetten meydana gelmiştir.
- ❖ Mekke'de indirilen surelerdendir.
- ❖ Felâk, sabah (şafak) manasına gelmektedir.
- ❖ Surede, insana zarar verebilecek doğadaki olaylar, bozgunculuk ve kıskançlıktan söz edilmektedir.
- ❖ Ayrıca Felak Suresinde bazı kötülüklerden Yüce Allah'a sığınmamız tavsiye edilmiştir.

Okunuşu
Bismillâhirrahmânirrahîm
Kul eûzü birabbî'l felâk
Min şerri mâ halak
Ve min şerri gâsıkın izâ vekab.
Ve min şerrin-neffâsâtı fi'l ukad
Ve min şerri hâsidin izâ hased

Anlamı
Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla
De ki: Sabahın Rabbine sığınırım.
Yarattığı şeylerin kötülüğünden,
Karanlık çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden
Düğümlere üfürüp büyü yapan üfürükçülerin kötülüğünden,
Ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin kötülüğünden.

Verilen örneği dikkate alarak şemadaki boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Doğruluk ve dürüstlükten ayrılmaz.

Güzel ahlaklı insan

3. ÜNİTE AHLAKİ DAVRANIŞLAR

Kutucuklardaki verilenleri aşağıdaki uygun olan boşluklara yazınız.

1. barış, huzur ve güvenin kaynağı iken zulüm ise kargaşa ve haksızlıkların kaynağıdır.
2. Doğruluk ve özü sözü bir olmaktır.
3. Dinimiz insanların mutlu ve huzurlu olmaları için toplumda ve kardeşçe yaşamalarını tavsiye etmiştir.
4., saptırıcı engellere karşı doğru olan şey üzerinde ısrar etmek, sapmamak, dayanmak anlamına gelir.
5. başkalarına, Allah rızası için yardımda bulunmaya ve onların ihtiyaçlarını gidermekten hoşlanmaya, bunu bir huy haline getirmeye denir.
6. İnsanın maddi ihtiyaçları olduğu gibi ihtiyaçları da vardır.

Kutucuklarda karışık olarak verilenleri aşağıdaki açıklamasına göre doğru olarak yazınız.

1- LADATE

2- ZÖ NEDEMİT

3- VEGSİ

denetim sevgi sabır rüst sever

4- BASRI

5- KÜLDÜSÜRT

6- NAVATLİKVESER

1. Her şeyin ve herkesin hakkını vermek, orta yolu bulmak, ölçülü ve dengeli davranmaktır.
2. Kendi kendini denetleme, irademize hâkim olabilme, isteklerimizi kontrol altında tutma, aşırılıklardan, zararlılardan kaçınmadır.
3. İnsanı bir kimseye ya da bir şeye karşı yakın ilgi ve bağlılık göstermeye yönelten içsel duygudur.
4. Acı, yoksulluk, haksızlık gibi üzücü durumlar karşısında isyan etmeden onların geçmesini bekleme erdemidir.
5. Kişinin özüyle ve sözüyle bir olmasıdır.
6. Kişinin ülkesini duyduğu sevgi ve bağlılıktır.

